

SAMORZĄD MIEJSKI

Miesięcznik Związku Miast Polskich

Nr 9 (147), październik 2008
ISSN 1730-5187

Jakość życia w miastach

VI Kongres Miast Polskich

W NUMERZE

ZE ZWIĄZKU

VI Co składa się na reputację, jak radzić sobie w kryzysie i jak przeszczerzeń wpływa na wizerunek miasta – na te pytania próbowali odpowiadać eksperci od promocji i PR podczas dwudniowych spotkań Biur Promocji, które już po raz dwunasty przygotował Związek Miast Polskich. W tym roku przedstawiciele ponad 60 miast z całej Polski gościli 11 i 12 września br. w Zielonej Górze.

XI Związek Miast Polskich oficjalnie już figuruje jako beneficjent zatwierdzonego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej projektu, którego celem jest zwiększenie świadomości ekologicznej oraz realnego wpływu działań lokalnych na stan globalnego klimatu.

PROJEKT NORWESKI

X Niezwykle wysoko ocenili współpracę w ramach Grup Wymiany Doświadczeń ich uczestnicy z miast członkowskich ZMP na spotkaniu podsumowującym, które odbyło się 10 września br. w Warszawie. Grupy działają w ramach projektu szkoleniowo-doradczego finansowanego ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

MIASTA JUBILEUSZOWE

XII Do Człuchowa po II wojnie światowej napłynęli ludzie różnych kultur, o różnej mentalności i tradycjach. To wymieszanie się społeczności spowodowało otwartość, tolerancję i gościnność. Człuchowianie słyną z tego, że są sympatyczni, mili i przyjaźni – mówi o mieszkańcach Człuchowa w roku 660-lecia miasta jego burmistrz Ryszard Szybałto.

KRONIKA ZAGRANICZNA

XIV W dniach 3 i 4 września 2008 r. w stolicy Saksonii – Dreźnie odbyła się Polsko-Niemiecka Konferencja Oświatowa, w której uczestniczyli członkowie Komisji Oświaty ZMP oraz niemieccy samorządowcy i eksperci w dziedzinie edukacji. Podczas spotkania przedstawiono system szkolnictwa saksońskiego – tzw. model drezdeński.

Na okładce: Ratusz w Bielsku-Białej. W mieście w dniach 25–26 września br. odbył się VI Kongres Miast Polskich
Fot. Archiwum UM

VI Kongres Miast Polskich

Jakość życia w miastach

Ponad 200 przedstawicieli miast, burmistrzów i prezydentów wzięło udział w VI Kongresie Miast Polskich. Odbył się on 25 i 26 września br. w Bielsku-Białej. Tegoroczne obrady były poświęcone jakości życia w miastach. Tradycyjnie już Kongres zastąpił dotychczasowe jesienne obrady Zgromadzenia Ogólnego Związku.

Dominującym tematem tegorocznego spotkania był monitoring jakości usług komunalnych realizowany w ramach rozbudowywanego przez ZMP Systemu Analiz Samorządowych (SAS). To jedyny system monitoringu jakości zarządzania lokalnymi zadaniami publicznymi w krajach Europy Środkowej i Zachodniej. Dzięki niemu samorządy gmin, miast i powiatów mogą gromadzić, analizować i opracowywać dane dotyczące finansów lokalnych, demografii, oświaty, kultury, pomocy społecznej, transportu, gospodarki mieszkaniowej i komunalnej. Rozważa się, by monitorowaniem objąć też kulturę fizyczną i bezpieczeństwo lokalne, bowiem zapotrzebowanie na takie dane zgłaszają samorządy.

– Jakość życia w miastach to coś, co polityków lokalnych bardzo mocno interesuje. Ich działania nastawione są na to, by tę jakość poprawiać. Pomaga w tym Związek Miast Polskich i jego System Analiz Samorządowych, który dzięki opracowywanym wskaźnikom uczy analizować swoją sytu-

ację, a także pozwala na porównania z innymi – mówił otwierając Kongres prezes ZMP, Ryszard Grobelny.

Jakość życia ostateczna

Efekt porównywania był jedną z najczęściej podnoszonych podczas Kongresu zalet Systemu zaproponowanego miastom przez Związek. Porównywanie bowiem pozwala na wyciąganie wniosków. Natomiast ostateczną miarą rozwoju miasta jest jakość życia jego mieszkańców, którą najlepiej mierzyć obiektywnymi miarami, którymi jest – dostępny za pośrednictwem SAS – zestaw wskaźników zrównoważonego rozwoju, oraz danymi subiektywnymi, pochodzącymi z badań opinii mieszkańców. Dzięki Systemowi Analiz Samorządowych samorządy mogą korzystać z przygotowanych ankiet do badania opinii mieszkańców.

– Z badań przeważnie wynika, że wszystko robimy właściwie, jednak te wyniki nie znajdują odzwierciedlenia w opiniach

W obradach VI Kongresu Miast Polskich wzięło udział 200 burmistrzów, prezydentów i przedstawicieli miejskich samorządów.
Fot. E. Parchimowicz

mieszkańców. I tu pojawia się pytanie, jak to zrobić, żeby ten rozdźwięk był jak najmniejszy – mówił **Andrzej Porawski**, dyrektor Biura ZMP.

Wskaźniki jakości życia mierzą odczucia ludzi. Badania dotyczą nie tylko oceny danej miejscowości, ale też mierzą relacje z innymi i podejście indywidualne każdego ankietowanego. Już wiele polskich miast stosuje badania opinii publicznej do formułowania wizji, strategii rozwoju i określania potrzeb mieszkańców. W Poznaniu od 2001 roku Centrum Badań Jakości Życia przy UAM na zlecenie władz miasta prowadzi systematyczne badania ankietowe na temat różnych aspektów życia. To swego rodzaju forma komunikacji z mieszkańcami, która umożliwia władzom lokalnym poznanie potrzeb i oczekiwań obywateli oraz dostosowanie swoich decyzji do ich odczuć.

Rzeczywiste monitorowanie

– Nie można dobrze zarządzać, kiedy się nie mierzy – taką tezę postawił dr **Piotr Rogala** z Akademii Ekonomicznej w Jeleniej Górze. Uzupełnił ją Janusz Szewczuk ze Stowarzyszenia Rozwoju Gospodarczego Gmin w Szczecinie, mówiąc, że systemy monitorowania powinny stać się rzeczywistymi elementami zarządzania miastami. Dopóki bowiem system monitorowania nie pokaże, że w miejskiej strategii są niedoskonałości, dopóty władze miasta nie będą sobie z tego zdawać sprawy.

– Kiedyś sądziłem, że monitoring służy głównie opozycji do uderzania w zarząd – przyznał w Bielsku-Białej Janusz Szewczuk. – Dziś wiem, że to systemy, które mają doprowadzić do korekty naszych działań na przyszłość. Koncepcja monitorowania powstała jako element zarządzania poprzez patrzenie na efekty. Stąd wziął się SAS.

Monitoring zmian ma się odnosić w dużym stopniu do zmian koniunktury gospodarczej. Ma on też uwzględniać zmianę atrakcyjności miasta – dla inwestorów, ale przede wszystkim dla mieszkańców. To bada SAS. Jego główne elementy to mieszkańcy i wydane pieniądze.

Buzek ostrzega i zachęca

Drugim – obok monitorowania rozwoju miast – tematem wiodącym tegorocznego Kongresu Miast Polskich była rola samorządów miejskich

w kształtowaniu środowiska, a także ich wpływ na stan klimatu. Swoistym gospodarzem tej części obrad było miasto Bielsko-Biała – które w dziedzinie ochrony środowiska, a zwłaszcza zarządzania energią z uwzględnieniem kwestii klimatu, ma szczególne zasługi i osiągnięcia.

Szczególnym gościem tej części Kongresu był europoseł, były premier RP, **Jerzy Buzek**. Zjawił się on w Bielsku-Białej, aby gorąco namawiać prezydentów i burmistrzów polskich miast do ubezpieczenia się na wypadek kata-

Premier Jerzy Buzek zachęcał miasta do ochrony klimatu i nowego podejścia do gospodarowania energią.

Fot. E. Parchimowicz

strofy klimatycznej. Powiedział, że właśnie energia i ocieplenie klimatu są obok demografii i migracji największym zagrożeniem dla UE.

– Chociaż nie ma jednoznacznych naukowych dowodów na to, że za ocieplenie odpowiada wzmożona emisja dwutlenku węgla, warto się ubezpieczyć i ograniczyć emisję tego związku – przekonywał J. Buzek. Wielu polityków UE uważa, że trzeba również walczyć o uniezależnienie się Europy od ropy i gazu, a energetykę oprzeć na węglu i źródłach odnawialnych. W Danii już o tym pomyślano – zdecentralizowano rynek produkujący energię (obecnie jest tu 1000 producentów energii) i zwrócono się ku lokalnym źródłom. Takie podejście to kluczowe rozwiązanie dla miast, również w Polsce, zwłaszcza że miasta zużywają 75 proc. energii oraz emitują 80 proc. zanieczyszczeń.

– Musimy w polskich miastach zwiększyć ilość energetyki odnawialnej,

w ciepłowniach miejskich wykorzystywać biomasę, korzystać z biogazu – zachęcał były premier. – Nośnikiem innowacji były zawsze i są miasta i to od miast i ich władz będzie zależała polityka energetyczna w całej Polsce.

Jerzy Buzek podkreślił, że miasta, które zaangażują się w energetykę odnawialną, będą mogły uzyskać spore wsparcie ze środków Unii Europejskiej.

W trosce o klimat

Drugiego dnia Kongresu przedstawiciele polskich i europejskich instytucji i organizacji prezentowali inicjatywy, których celem jest ochrona klimatu. **Anna Jaskuła** ze Stowarzyszenia Gmin Polska Sieć Energie-Cités PNEC opowiedziała o działaniach organizacji, do której należy 28 polskich miast. Stowarzyszenie od 1994 r. współpracuje z samorządami lokalnymi w naszym kraju. Jego członkami oprócz samorządów są firmy prywatne i stowarzyszenia. Dotychczas PNEC uczestniczyło w ponad 40 projektach krajowych i międzynarodowych, zorganizowało dziesiątki seminariów, szkoleń, podróży studyjnych i konferencji w ramach projektów sponsorowanych przez programy Unii Europejskiej. Dzięki tym działaniom przeszkolono ponad 3 tysiące reprezentantów władz lokalnych.

Roman Doubrava, główny specjalista w DG TREN przedstawił inicjatywę Komisji Europejskiej – Porozumienie burmistrzów („Covenant of Mayors”), zawarte w lutym tego roku i obejmujące 126 miast. Jego celem jest utworzenie sieci prezydentów i burmistrzów stojących na czele miast europejskich, współpracujących z Komisją Europejską w sprawie wymiany doświadczeń i praktycznej wiedzy na temat sposobów zachowania równowagi energetycznej, redukcji CO₂ o 20 proc. do 2020 roku w większości pionierskich miast.

Gerard Magnin, dyrektor Energie-Cites Europa – międzynarodowej sieci skupiającej 200 miast (w tym Bielsko-Białą) starał się zarazić reprezentantów miast ideą zrównoważonej energii. Stowarzyszenie jako swoją misję postawiło sobie czterokrotne zmniejszenie emisji dwutlenku węgla na lokalnym, regionalnym i krajowym szczeblu.

EWA PARCHIMOWICZ

Zespół „Finanse miast – zintegrowane podejście, partnerstwo”

Pieniądże pod lupą

Jedną z nowych dziedzin, którymi zajmuje się obecnie SAS, są finanse samorządów. Analiza finansów dostarcza narzędzi i pomysłów, które przyczyniają się do racjonalnego gospodarowania zasobami finansowymi w miastach.

SAS bazuje na dwóch źródłach danych. Jedne pochodzą z publicznie dostępnego Banku Danych Ministerstwa Finansów i wymagają znajomości języka przetwarzania baz danych, drugie natomiast – bardziej przyjazne dla użytkowników, bo sporządzone na arkuszach Excel'a – z corocznych zestawień robionych przez MF specjalnie na zamówienie Związku. Oba źródła gwarantują, że baza, obejmująca dane od roku 2004, jest jednym z bardziej kompletnych zbiorów w SAS. Dzięki zawartym w bazie informacjom można wykonać złożone i konkretne analizy dotyczące budżetów.

Co daje badanie finansów? Każdy samorząd może się porównać z innymi podobnymi jednostkami, poznać dobre praktyki dotyczące rozwiązań zastosowanych przez inne gminy, dobrze przygotować się do rozmów z MF na temat środków na konkretne zadania. Dr **Jan Maciej Czajkowski** z UM w Łodzi zaprezentował przykładowe wskaźniki opisujące realia finansowe

miast, dzięki którym można wyciągać ciekawe wnioski systemowe. Miasta na prawach powiatu notują mały wzrost podatku od nieruchomości, mimo realnego zwiększenia się ich wartości. Można powiedzieć, że rola tego podatku maleje, gdyż nie jest powiązany z wartością nie-

W czasie Kongresu prezentowane były w formie plansz osiągnięcia wielu europejskich miast, w tym Bielska-Białej w dziedzinie działań na rzecz ochrony klimatu. Tę swoistą wystawę zorganizował bielski magistrat we współpracy ze Stowarzyszeniem Energie-Cités Europa.

Fot. E. Parchimowicz

(JP)

Zespół „Edukacja i kultura czynnikami rozwoju miast”

Ile kosztuje oświata

Uczestnicy zespołu poświęconego edukacji i kulturze zauważyli, że bardzo istotne dla pierwszego z tych sektorów jest inwestowanie w remont obiektów, zapewnienie pomocy naukowych i komputerów na każdym stanowisku, oprogramowania do komputerów oraz szkolenie nauczycieli.

W sprawie obecnych prac nad zmianami w ustawie oświatowej bardzo istotne są badania, które miałyby na celu opracowanie zestawu wskaźników, na podstawie których istniałaby możliwość wyliczenia rzeczywistych kosztów funkcjonowania oświaty na elementarnym poziomie, aby można było przedstawić argumenty wskazujące na liczby. Mogłoby to zaowocować

podwyższeniem subwencji, która w tej chwili w coraz mniejszym stopniu zaspokaja potrzeby jednostek samorządu terytorialnego.

Skutki dzisiejszych zmian zostały faktycznie wyliczone przez Ministerstwo Finansów, jednak nie wzięto pod uwagę tego, że zmiany w przepisach nauczycielskich dotyczą także tych instytucji, które nie są finansowane z budżetu subwencji oświatowej (np. przedszkola). Subwen-

cja ich nie obejmuje, jednak zmiany w przepisach dotyczą wszystkich tego typu placówek.

Jako jeden z priorytetów uznano powstanie jednostek nadzorujących oświatę, jednak nie w postaci dzisiejszych kuratoriów. Powinny być to niezależne instytucje badawcze, będące w stanie dokonać obiektywnej oceny jakości oświaty.

Drezno – to zdaniem Andrzeja Porawskiego, dyrektora Biura ZMP, dobry przykład finansowania oświaty. Edukacja tam traktowana jest jako sprawa kluczowa dla miasta, gwarantująca jego rozwój. (Więcej na ten temat można przeczytać na str. XIV Samorządu Miejskiego w artykule „Model drezdeński”).

Na zlecenie Związku Miast Polskich Mariusz Tobor z firmy VULCAN przygotował opracowanie dotyczące edukacji, dostępne na stronie www.sas.zmp.poznan.pl w zakładce opracowania ekspertów. Będzie ono jednym z tematów najbliższego posiedzenia Komisji Edukacji ZMP.

(EB)

Zespół „Gospodarka miejska a warunki rozwoju miast”

Nowe miejskie zarządzanie

O zjawisku polaryzacji poziomu rozwoju gospodarczego wśród miast, a także ich mieszkańców mówiono podczas zespołu roboczego Kongresu poświęconego gospodarce miejskiej.

W dodatku – co podkreślano – liderzy biegną coraz szybciej i dystans między tymi najlepiej rozwijającymi się a resztą powiększa się. Najczęściej jest tak, że kilka najsilniejszych firm ciągnie gospodarkę i rozwój całego miasta. Z kilku tysięcy firm zarejestrowanych na terenie miasta tylko kilkaset osiąga dochody na poziomie trzeciego progu podatkowego. Podobnie rzecz się ma z dochodami mieszkańców: garstka najbogatszych wnosi lwią część podatków do miejskiej kasy. A trzeba pamiętać, że na tą sytuację nakłada się jeszcze istniejąca od kilku lat zjawisko odpływu najbogatszych mieszkańców z miast do okolicznych gmin wiejskich.

– Zarządzanie miastem jest kształtowaniem jego środowiska społeczno-gospodar-

czego. To jest ambicja włodarzy miejskich, aby ingerować w to środowisko i osiągać na nie wpływ – mówił podczas obrad zespołu **Janusz Szewczuk** ze Stowarzyszenia Rozwoju Gospodarczego Gmin w Szczecinie.

Z jego badań wynika, że jest w Polsce kilka miast, które dokładnie wiedzą, w jakie branże na swoim terenie inwestować i gdzie pomnażać miejsca pracy, tak aby dochody kasy miejskiej były najwyższe. Obecnie, jego zdaniem, zarządzanie miastami musi wznieść się na taki poziom, aby środki alokowane były z największą precyzją. – *Jeżeli chcemy tworzyć miejsca pracy, to róbmy to tam, gdzie dadzą one największe efekty dochodowe* – przekonywał J. Szewczuk.

Uczestnicy zespołu zastanawiali się, czy polskie miasta są dziś w stanie zainwestować

w ściągnięcie do siebie na powrót swoich najlepszych absolwentów. Podkreślano korzyści, jakie ci ludzie niosą dla rozwoju, ale też konieczność poważnych nakładów – intelektualnych i finansowych.

Przez cały czas trwania spotkania dominował temat jakości zarządzania polskimi miastami. Janusz Szewczuk postawił tezę, że zarządzanie owo zatrzymało się na poziomie lat 90. Dziś natomiast potrzeba zmiany systemu myślenia na ten temat. Badania dowodzą, że w naszym kraju są miasta zarządzane na najwyższym poziomie. Pokazuje je System Analiz Samorządowych. Pozostaje jednak wciąż pytanie, na ile potrafimy korzystać z instrumentów, które mamy do dyspozycji. Chodzi bowiem o to, by zobaczyć siebie nie tylko w kategorii Kargula i Pawlaka, ale też w szerszej perspektywie; by sprawdzić, z jaką dynamiką postępują u nas zmiany i dzięki czemu inne miasta osiągnęły dynamikę, o którą nam chodzi.

(EPE)

Z Komisji Wspólnej...

Prace nad finansami

Posiedzenie Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, które odbyło się 24 września br., rozpoczęło się kontynuacją kwestii finansowych, czyli omówieniem uwag do nowego projektu ustawy o systemie finansów publicznych.

Zespół roboczy, który obradował przez dwa dni poprzedzające spotkanie, zgłosił 13 różnych poprawek. Najważniejszymi jednak z punktu widzenia samorządowców kwestiami spornymi były: likwidacja funduszy geodezyjnego oraz wojewódzkich i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska, a także finansowanie zakładów budżetowych. Strona samorządowa domagała się także wpisania do ustawy rygору przedstawiania skutków finansowych dla jednostek samorządu terytorialnego w projektach poselskich.

Likwidować, ale nie centralizować

Sprzeciw dotyczył centralizacji środków funduszu geodezyjnego. – *Tutaj na spotkaniach KWRiST z dużą nadzieją i radością słyszeliśmy o woli decentralizacji państwa. Trudno nam zrozumieć, dlaczego projekt tej ustawy zakłada proces wręcz odwrotny, centralizację funduszu geodezyjnego* – mówił starosta Andrzej Jęcz. – *Obecnie mamy do dyspozycji 80 proc. wpływów z tytułu gospodarowania nim, zaś w świetle zapisów projektu aż 95 proc. wpływów ma być centralizowanych na poziomie głównego geodety kraju, a tylko 5 proc. ma zostać w dyspozycji samorządu. Uważamy, że jest to bardzo przykry precedens.*

Samorządowcy są skłonni zgodzić się na rozwiązanie likwidujące fundusze ochrony środowiska tylko w takim wypadku, gdyby ich środki były podzielone podobnie jak w tej chwili, czyli głównie korzystałyby z nich gminy i częściowo powiaty. – *Nic nie wiemy, żeby w planach była budowa narodowej oczyszczalni ścieków albo narodowego wysypiska śmieci. Te zadania są realizowane na innym poziomie. Gdyby likwidować te fundusze, to opłaty za korzystanie ze środowiska powinny trafić do podmiotów, które realizują te zadania* – stwierdził sekretarz strony samorządowej, Andrzej Porawski. Ostatecznie Komisja Wspólna nie zaopiniowała projektu, sporne kwestie próbuje rozwiązać zespół finansowy.

Opłaty za śmieci bez zmian

pozytywną opinię uzyskał natomiast projekt ustawy o funduszu sołectkim – po wprowadzeniu przez rząd poprawek polegających na zniesieniu jego obligatoryjności oraz zasileniu go 100 milionami przez budżet państwa. Również projekty „śmieciowe” – ustawy o odpadach oraz rozporządzenia w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska Komisja zaopiniowała pozytywnie po wprowadzeniu poprawki, że na następny rok opłaty będą podniesione tylko o wskaźnik inflacji. Ministerstwo środowiska natomiast przygotowuje rozporządzenie wprowadzające pakiet działań premiujących budowę spalarni oraz instalacji pozyskiwania biogazu i produkcji energii na składowiskach odpadów. Po jego wejściu w życie nie będzie się opłacało składować niesegregowanych śmieci na składowisku, gdyż będzie to najdroższa forma zagospodarowania odpadów.

HH

XII Spotkanie Biur Promocji

Recepty na dobrą reputację

Co składa się na reputację, jak radzić sobie w kryzysie i jak przestrzeń wpływa na wizerunek miasta – na te pytania próbowali odpowiadać eksperci od promocji i PR podczas odbywających się każdego roku dwudniowych spotkań Biur Promocji, które już po raz dwunasty przygotował Związek Miast Polskich. W tym roku przedstawiciele ponad 60 miast z całej Polski gościli 11 i 12 września br. w Zielonej Górze.

To nieprzypadkowe miejsce. Właśnie w tym mieście podejmuje się liczne działania na rzecz budowy marki. Zielona Góra chce być utożsamiana z miastem studenckim, miejscem, gdzie co roku odbywa się Winobranie, a także z kabaretowym zagłębiem. Niedawno do tego zestawu dorzucono również festiwal piosenki rosyjskiej. Do poprawy wizerunku i promocji odbywających się tutaj imprez wykorzystano kampanię medialną i bilbordową. Spoty reklamowe, które ukazały się w TVN, TVN24, TVP, TVN Meteo, TVN International i Polsacie, zostały poszerzone o informacje o mieście. Za pośrednictwem takich audycji, jak „Wyjazdowa prognoza pogody”, „Czy wiesz, że...”, „Dzień dobry TVN”, „To jest weekend”, „Kawa czy herbata” udało się w znaczący sposób poprawić rozpoznawalność miasta oraz uzyskać rekordową frekwencję podczas najważniejszego wydarzenia miasta – Winobrania.

Trochę teorii

Próby uporządkowania takich pojęć, jak wizerunek, marka, reputacja podjął się dr **Piotr Andrzejewski** z Akademii Ekonomicznej w Poznaniu. Wizerunek istnieje w głowach ludzi. To kategoria subiektywna, pokazująca jak miasto jest postrzegane przez innych. Marka to pojęcie, które wiąże się ze słowem „sukces”. Miasto, które nie odniosło sukcesu, o którym nikt nic nie słyszał, nie posiada marki. Reputacja z kolei to najszerze pojęcie, które wiąże materię i emocje. To wartość firmy, produktu, osoby i miejsca. Reputację tworzy tożsamość, czyli to, co istnieje obiektywnie, oraz wizerunek. Na reputację miasta wpływają jego uroda, klimat, dostępność, przyjazna atmosfera, historia i tradycja, kultura, architektura, a także umiejętność kontaktów samorządu z otoczeniem i odpowiednia strategia rozwoju.

Budowa reputacji miasta powinna być oparta na tzw. strategii ekstrawertycznej, któ-

ra uwzględnia aktywną obecność w społecznej rzeczywistości i nagłaśnianie wydarzeń (*publicity*). Druga strategia, tzw. introwertyczna, która ogranicza upublicznianie wiadomości, charakterystyczna jest bardziej dla instytucji finansowych i banków. Dobra reputacja jest ważna, ponieważ stanowi gwarancję bezpieczeństwa w trudnych czasach. Pomaga konkurować i niwelować skutki „głuchego te-

Jak co roku dużym zainteresowaniem cieszył się Przegląd Materiałów Promocyjnych Miast – to dobra okazja do podglądnięcia pomysłów wypracowanych przez inne miasta...

Fot. J. Proniewicz

lefonu”, który polega na tym, że dobre wiadomości są pomniejszane. Nie znając swojej reputacji, nie można też planować przyszłości miasta.

...i praktyki

Reputacja opiera się na doświadczeniu, od którego należy odjąć oczekiwania. Można mieć dobrą reputację mało obiecując i mało dostarczając. Warto promować to, na co się ma wpływ – takich rad udzielał **Antoni Mielniczek** z firmy PLEON. Bardzo ważne przy określaniu, jaką mamy reputację, są profesjonalne badania. – *Należy zostawić subiektywizm na boku, nie robić czegoś z powietrza, tylko to zmierzyć –* radził ekspert.

Podczas zajęć warsztatowych uczestnicy konferencji stworzyli ranking reputacji 10 największych polskich miast. Wybrano 6 najważniejszych dziedzin (przywództwo, infrastruktura, wydarzenia, ośrodki akademickie, wizerunek medialny, bezpieczeństwo) oraz 5 grup (biznesmeni, ludzie nauki i kultury, mieszkańcy, sportowcy, dziennikarze) mających najważniejszy wpływ na reputację miasta. Obecni na spotkaniu, wcielając się w określone grupy, oceniali w skali od 1-5 wybrane dziedziny w poszczególnych miastach. Okazało się, że uzyskany podczas zajęć wynik (Wrocław – 1. miejsce, Kraków – 2. miejsce, Poznań – 3. miejsce, a dalej Gdańsk, Łódź, Warszawa, Szczecin, Bydgoszcz i Katowice, Lublin) byłby zbliżony do tego, jaki utrzymano by, realizując profesjonalne badania na ogół-

nopolskiej próbie. Można zatem przy badaniu reputacji opierać się na małych próbach i ankietować np. uczniów lokalnych szkół.

A. Mielniczek zwrócił przy okazji uwagę na mało czytelne dokumenty miast dotyczące marki: – *Język marketingowy nie jest zrozumiały dla nikogo poza ludźmi z branży. Dobry dokument to kilka prostych sformułowań. Warto pamiętać o zasadzie KISS (Keep it Stupid Simple – Im prostsze, tym mądrzej-sze).*

Kryzys na wzmocnienie

Senior partner z PLEON przekonywał też, że kryzys może poprawić wiarygodność i być bardziej szansą niż zagrożeniem: – Dobrze popro-

wadzony kryzys wzmocnia. Inne znaczenie słowa „kryzys” po chińsku to właśnie „szansa”.

Miasto to wielka firma, która cały czas pracuje na swoją reputację. O sukcesie miasta decyduje często osoba jego szefa. – *Władza ma ogromny wpływ na to, jak miasto jest postrzegane. Z badań wynika, że 40 proc. wartości firmy jest ukryte w jej szefie, a powinno być 20 proc. Niestety, świat jest pełen zdolnych menedżerów, ale brakuje dobrych przywódców* – twierdzi ekspert. Kryzys może wystawiać na próbę zdrowie i życie ludzi, więzi międzyludzkie, majątek i dobra, a także reputację miasta, jego przywódcy i służb komunalnych. Warto wiedzieć, że kryzys jest dramatem dopiero wtedy, gdy zainteresują się nim media, które żyją z sytuacji nadzwyczajnych i uwielbiają spekulacje, kto za to odpowiada, co się za tym kryje itp. Objawami kryzysu są zaskoczenie, niepełna informacja, szybki rozwój wypadków oraz osaczenie przez media.

Trudno przygotować się z góry na kryzys, bowiem każdy ma swoją specyfikę, jednak stworzenie pewnej struktury wewnątrz firmy oraz przeciwcienie pewnych scenariuszy na pewno się przyda. – *Połowę czynności związanych z reakcją na kryzys można zaplanować* – przekonywał A. Mielniczuk – *a najważniejsza jest przecież właśnie szybkość reakcji. Im szybciej wystąpimy z ofensywą informacyjną, tym lepiej. Stawką jest reputacja naszej firmy. Ważne jest również to, aby mówić jednym głosem, nie rozsiewać plotek i podawać do publicznej wiadomości tylko to, czego jesteśmy pewni w 100 procentach.*

W Polsce nie jesteśmy przygotowani do kryzysów, a będą nas one spotykać coraz częściej, gdyż technika wymyka się spod kontroli, a media (ponad 500 podmiotów!) szukają sensacyjnych i atrakcyjnych treści, bo każdy chce przetrwać. Innym zagrożeniem jest Internet, który żyje ze zwierzeń i za pośrednictwem blogów czy grup dyskusyjnych może być źródłem wycieku informacji czy ujawnienia tajemnic handlowych. Często sami urzędnicy wywołują kryzysy, podejmując złe decyzje bądź nie podejmując ich wcale. Można skorzystać z doświadczeń niemieckich i tworzyć tzw. księgi kryzysowe, które opisują zaistniałe sytuacje i są kopalnią doświadczeń.

Wizerunek a przestrzeń

Zdaniem **Marka Kuzaki**, wiceprezesa AMS S.A. i **Mateusza Zmyślonego**, dyrektora kreatywnego grupy Eskadra Marketing Services, bardzo ważna dla wizerunku miejsca jest dobrze zaplanowana przestrzeń publiczna.

Przestrzeń publiczna to żywy organizm – przypomina z lotu ptaka liść. Aby mogła się rozwijać, musi mieć zapewniony dostęp do

Podczas warsztatów uczestnicy opracowali Ranking Reputacji Miast Top 10.

Fot. J. Proniewicz

centrum, posiadać dobrą komunikację i zdolność adaptacyjną do zmiennych potrzeb. Przestrzeń miejska wpływa na bezpieczeństwo, poziom przestępczości, zachowania patologiczne w rodzinie, przemoc i brak poczucia wspólnoty. W brzydkiej, zaniedbanej, odstraszałającej przestrzeni ludzie się nie spotykają, uciekają od niej. Od niej zależy także zachowanie mieszkańców. Mroczna i zaśmiecona przestrzeń determinuje zachowania patologiczne i przestępcze. Czysta, oświetlona i kolorowa – uspokaja i zachęca, żeby w niej przebywać. Dlaczego Lubliniec w województwie śląskim to drugie pod względem bezpieczeństwa na ulicach miasto w Polsce? Jego burmistrz zadbał o fantastycz-

ciel branży reklamowej podkreślał, że konieczne jest wprowadzenie pewnych standardów, uregulowanie sytuacji prawnej i samoo graniczenie uczestników „gry o przestrzeń”.

Pomysły jak domino

Przestrzeń publiczna to nie tylko budynki i układ urbanistyczny, to ludzie, więzi, emocje, interesy i wspólnota. – *Nasz kraj przypomina wysypane zabawki z worka. Jesteśmy specjalistami od chaosu. Brakuje nam dojrzałości w kształtowaniu przestrzeni miast. Zbyt często zapomina się, że za jej rozwój czy jakość współodpowiedzialnych jest wiele podmiotów, m.in.: władze lokalne, inwestorzy, architekci, liderzy opinii i mieszkańcy. Za rzadko wpływ na istotne decyzje dotyczące przestrzeni miejskiej mają specjaliści z działów PR czy promocji* – mówił M. Zmyślony.

Dyrektor Eskadry dużą wagę przywiązuje do efektu domina, czyli reakcji łańcuchowej w kształtowaniu przestrzeni publicznej. Wiele akcji marketingowych właśnie dzięki temu zaczyna żyć własnym życiem, ogarniać nowe przestrzenie i angażować nowych ludzi. Taki przebieg miała akcja „Delete” w Wiedniu (zaślanianie reklam), sopocka inicjatywa dotycząca ręcznie malowanych szyldów sklepów, krakowskie „PsieOPY” (akcja sprzątnięcia psach), „Samsung River Challenge” (pomiar czystości wody) czy bramki poparcia dla Euro 2012. Na tej samej zasadzie ma się rozwijać sieciowy projekt edukacyjny pod nazwą „Wioski Bez troski” wdrażany w Kotlinie Kłodzkiej. Polega on na stworzeniu 16 wioski tematycznych, które w oparciu o miejscowy produkt turystyczny przygotowują ciekawą ofertę dla dzieci szkolnych. W planach jest powstanie wioski alpinistycznej, artystycznej, wioski pozytywnej energii czy etno. Obecnie trwają szkolenia liderów lokalnych. – *Najważniejsze przy takich projektach jest zarażenie ludzi konkretnym pomysłem czy ideą, reszta jest jak rozpędzona lokomotywa* – przekonywał M. Zmyślony.

JAK DBAĆ O REPUTACJĘ W KRYZYSIE

- nie kłam
- nie bagatelizuj
- jednocz, a nie dziel
- nastaw się na najgorszy scenariusz
- nie licz na życzliwość mediów

ne oświetlenie ulic. Korzystają na tym nie tylko przyjezdni, ale przede wszystkim mieszkańcy. To właśnie o ofertę dla mieszkańców powinny szczególnie zadbać samorządy miast. To dla nich warto tworzyć przyjazne centrum miasta, gdzie można się spotykać. Wylimiuje się w ten sposób wiele problemów społecznych, które trapią miejskie ośrodki.

Budowanie wizerunku poprzez kształtowanie przestrzeni może obejmować podejście kompleksowe, w skali jednej ulicy czy wybranego aspektu funkcjonowania miasta. Przykładem kompleksowego podejścia jest Barcelona, jednej ulicy – ul. Oławska we Wrocławiu (jedyną w swoim rodzaju meble miejskie), a wybranego aspektu – System Informacji o Mieście (SIM) w Warszawie.

Mało czytelna przestrzeń publiczna to również często skutek działania firm reklamy zewnętrznej. Obecny na konferencji przedstawi-

JOANNA PRONIEWICZ

GOSPODARKA KOMUNALNA

BŁĄŻOWA Gospodarstwa pod kontrolą

Projekt „Powszechny system gospodarki odpadami i surowcami wtórnymi na terenie własnej i sąsiednich gmin” jest realizowany w Błazowej i w ponad 20 sąsiednich gminach, które obsługuje Spółka Gospodarka Komunalna w Błazowej.

System polega przede wszystkim na tym, że worki do selektywnej zbiórki odpadów są powszechnie dostępne i można je nabyć w ok. 300 punktach sprzedaży (sklepy, kioski itp.). Obejmuje również prowadzenie szczegółowej ewidencji i monitoringu każdego gospodarstwa domowego i jednostek gospodarczych. Ewidencja dotyczy rejestru liczby zakupionych worków przez poszczególne gospodarstwa domowe. Dane są gromadzone i przesyłane co miesiąc do samorządów drogą elektroniczną. Monitoring gospodarstw domowych jest realizowany przez samorządy na podstawie nie tylko rejestru zakupów, ale także danych na temat gromadzenia surowców wtórnych.

Prasa belująca odpady w Błazowej.

Fot. Archiwum GK w Błazowej

Projekt kładzie nacisk na selektywną zbiórkę i obejmuje wiele działań, takich jak konkursy dla sołectw, szkół i indywidualnych odbiorców usług czy znaczące zachęty finansowe, które motywują mieszkańców do segregowania odpadów. Worek na plastik kosztuje obecnie 3,50 zł, a na odpady zmieszane – 11,50 zł. Zysk dla przeciętnego gospodarstwa, które segreguje odpady,

wynosi 241 zł w ciągu roku. Ponad połowa ogólnej masy odpadów to śmieci segregowane.

Koszt całego przedsięwzięcia to 150 tysięcy zł, plus coroczne koszty operacyjne obsługi – 80 tys. zł. Obecnie system funkcjonuje bez dopłat samorządu do odpadów komunalnych, a budżet gminy w skali roku oszczędza ponad 300 tys. zł. ■

PUSZCZYKOWO Czyste miasto

Projekt „Czyste Puszczykowo. Kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców” miał za zadanie zmienić dotychczas nieefektywną i nieskuteczną gospodarkę odpadami na terenie gminy. Zakładał, że ogólnodostępne pojemniki na surowce wtórne zostaną całkowicie usunięte z puszczykowskich ulic, odpady będą segregowane

przez mieszkańców i podmioty gospodarcze do worków na ich prywatnym terenie, a potem nieodpłatnie od nich odbierane. Zmiana została skutecznie wprowadzona w życie i zaakceptowana przez mieszkańców, dzięki dokładnej, czytelnej i dostarczonej do każdego domu informacji o terminach wywozu odpadów, zagwarantowaniu terminowego odbioru worków z odpadami z posesji, bez względu na to, z kim mieszkańcy mieli podpisaną umowę na wywóz śmieci, a także intensywnej i atrakcyjnej kam-

panii edukacyjnej przy współudziale mieszkańców. Wdrożenie projektu wymagało dobrego przygotowania i dobrej współpracy ze szkołami i organizacjami pozarządowymi, szczególnie ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Puszczykowa, które opracowało projekt edukacyjny.

Od stycznia 2007 r. zaczął obowiązywać wszystkich mieszkańców jeden, workowy, system segregacji odpadów. Każdy mieszkaniec otrzymał „Zestaw Selekcjonera” zawierający materiały edukacyjne, kolorowe worki na wysegregowane odpady oraz kalendarz z harmonogramem odbioru śmieci z posesji. UM opłaca trzy kontenery, które na stałe stoją na terenie firmy EKO-RONDO i do których mieszkańcy przez cały rok mogą przywozić odpady wielkogabarytowe, sprzęt elektroniczny oraz trawę i liście zgrabiane z prywatnych posesji.

W ciągu niecałego roku udało się wyeliminować narastający problem śmietnisk powstających w miejscach gniazd z pojemnikami na surowce wtórne. W sumie koszt całego przedsięwzięcia współfinansowanego przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska, Stowarzyszenie Przyjaciół Puszczykowa, UM, EKO-RONDO, REMONDIS SANITECH i firmę REKOPOL wyniósł ponad 28 tysięcy złotych. Dzięki zmianie systemu segregacji odpadów tylko w styczniu 2008 roku miasto zaoszczędziło ok. 3591 zł. ■

Ulotka z kampanii edukacyjnej promującej segregację odpadów w Puszczykowie.

Fot. Archiwum UM

MORAWICA

Tania segregacja

Celem wdrożenia praktyki „Współpraca międzygminna na rzecz upowszechniania selektywnej zbiórki odpadów” było stworzenie systemu segregacji odpadów, który byłby atrakcyjny i opłacalny dla mieszkańców, a jednocześnie nie wymagał wysokich nakładów finansowych gminy i nie obciążał nadmiernie przedsiębiorców odbierających odpady komunalne. To jeden z większych problemów samorządów lokalnych w Polsce. Obowiązujące prawo problemem zorganizowania i prowadzenia segregacji odpadów wśród mieszkańców obciąża przedsiębiorstwa odbierające odpady komunalne zmieszane. Tymczasem firmy te nie są zainteresowane wprowadzeniem segregacji odpadów. Taniej i łatwiej jest wywieźć wszystkie śmieci na wysypisko.

Pierwszym krokiem była powszechna edukacja ekologiczna mieszkańców oraz zakup 13 pojemników typu igloo przeznaczonych do składowania posegregowanych odpadów. Następnie opracowano odpowiednie dokumenty, stworzono dla mieszkańców zachęty finansowe, a dla przedsiębiorców wymogi formal-

Elementem edukacji ekologicznej są festyny plenerowe dla dzieci i dorosłych – „Zielone Dzieciaki – Festiwal Recyklingu w Morawicy”.
Fot. Archiwum UG

ne. Rozpoczęcie segregacji zostało poprzedzone akcją informacyjną i konkursem dla mieszkańców.

W pierwszym roku funkcjonowania systemu na terenie gminy odpady segregowało 40 gospodarstw domowych. Obecnie takich gospodarstw jest blisko 600. Szacuje się, że w roku 2008 r. ich liczba wzrosła do 1000. Tylko w roku 2007 dzięki segregacji „u źródła” odzyskano z ogólnej masy odpadów zmieszanych m.in. 37 800 kg szkła i 11 600 kg opakowań.

Koszty prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów to zakup kolorowych worków na odpady sortowane – 13 000 zł rocznie oraz koszty opróżniania pojemników – 8900 zł. System segregacji odpadów stosowany przez gminę Morawica został zapożyczony przez inne gminy Związku Gmin Powiatu Kieleckiego w zlewni Górnej Nidy. Doceniono fakt, że przy stosunkowo niewielkich nakładach finansowych można w krótkim czasie osiągnąć wysoki poziom segregacji wśród mieszkańców. ■

TRANSPORT

POWIAT KOŚCIAŃSKI Bezpieczniej na drogach

Na terenie powiatu kościańskiego, podobnie jak na terenie całego kraju, każdego roku na drogach ginie wiele osób, a znaczna liczba zostaje rannych. Z tego powodu powiat kościański prowadzi szereg działań zmierzających do poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego w latach 2004-2013. Na podstawie dogłębnych

analiz zostały opracowane, będące punktem wyjścia do podjęcia inicjatyw służących systematycznej poprawie tego stanu, następujące dokumenty: „Powiatowy program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego” (2003 r. oraz późniejsze aktualizacje), „Bezpieczeństwo w ruchu drogowym” (2007 r.) oraz „Powiatowy program poprawy bezpieczeństwa drogowego” (2007 r.). Dzięki zdefiniowaniu przyczyn i skut-

ków zaistniałych zdarzeń podjęto działania inwestycyjne, takie jak: stworzenie mapy drogowej powiatu, budowa, modernizacja oraz przebudowa dróg i chodników, budowa bezkolizyjnych rond, tworzenie bezpiecznych przejść dla pieszych, budowa ścieżek rowerowych, zmiany organizacji ruchu, a także prewencyjne – szkolenia, wykłady, zajęcia w szkołach. Na zadania drogowo-inwestycyjne przeznaczona jest ponad 13 procent rocznego budżetu powiatu. ■

KOMUNALNA GOSPODARKA MIESZKANIOWA

MUROWANA GOŚLINA Mieszkania z PPP

Miasto w marcu 2006 roku podpisało umowę z firmą LIDER Spółka z o.o. z siedzibą w Poznaniu na wieloletnie zarządzanie i realizację inwestycji budowlanych w komunalnym zasobie lokalowym. Umowa ta, oparta na koncepcji partnerstwa publiczno-prywatnego, będzie obowiązywać 28 lat i jedenaście miesięcy. Dzięki temu rozwiązaniu ciężar ponoszenia kosztów budowy budynków został przerzucony na wykonawcę. Jest to rozwiązanie nowatorskie w skali całego kraju.

Zgodnie z umową w terminie do 2012 roku zarządca, czyli LIDER Spółka z o.o., musi wybudować 43 nowe lokale mieszkalne (6 bu-

dynków). Pierwsza inwestycja to oddany w 2007 r. budynek przy ulicy Kochanowskiego 16, z 8 mieszkaniami o wysokim standardzie, które zwiększyły zasób komunalny gminy. Zarządca jest zobowiązany też do przeprowadzenia rewitalizacji 16 budynków komunalnych do 2014 roku. Obecnie są prowadzone prace w budynku ośrodka zdrowia, które obejmują dostosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz termomodernizację budynku. Zgodnie z podpisaną umową LIDER Sp. z o.o. zarządca także całym zasobem komunalnym, w tym również budynkami nowo pobudowanymi, które po powstaniu są przekazywane przez zarządcę do majątku gminy. Wynagrodzeniem zarządcy są uzyskane czynsze wpłacane przez najemców na konto gminy.

Powyższa umowa miała szansę powodzenia ze względu na prowadzoną właściwą politykę czynszową – obecnie stawka czynszu od 1 maja 2008 roku wynosi 6,21 zł za mkw.

Efekty wdrożenia projektu to m.in. optymalizacja procesu zarządzania, ograniczenie kosztów związanych z eksploatacją i utrzymaniem budynków, stopniowa realizacja wyroków eksmisyjnych, poprawa warunków mieszkaniowych. Koszty finansowe poniesione w związku z realizacją przedsięwzięcia to ponad 170 tys. zł, plus coroczne wydatki (wynagrodzenie) związane z realizacją umowy na wieloletnie zarządzanie i realizację inwestycji budowlanych, które w 2007 roku wyniosły 608 144 zł.

**Materiał przygotowała
JOANNA PRONIEWICZ**

Grupy Wymiany Doświadczeń

W poszukiwaniu dobrych rozwiązań

Niezwykłe wysoko ocenili współpracę w ramach Grup Wymiany Doświadczeń ich uczestnicy z miast członkowskich ZMP na spotkaniu podsumowującym, które odbyło się 10 września br. w Warszawie.

Grupy działają w ramach projektu szkoleniowo-doradczego pod nazwą „Budowanie potencjału instytucjonalnego samorządów dla lepszego dostarczenia usług publicznych”, finansowanego ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Partnerami projektu, zwanego norweskim, są: Związek Miast Polskich, Związek Gmin Wiejskich RP, Związek Powiatów Polskich oraz Norweski Związek Władz Lokalnych i Regionalnych.

Uczestnicy spotkania podsumowującego I cykl pracy Grup Wymiany Doświadczeń. Fot. H. Hendrysiak

Powstanie Grup Wymiany Doświadczeń miało na celu stworzenie systemu, w którym samorządowcy wspomagani przez ekspertów uczą się od siebie nawzajem i implantuja w swoich miejscowościach dobre rozwiązania, podpatrzone w innych samorządach. Wszystko zaś po to, by podnosić jakość świadczonych dla mieszkańców i przedsiębiorców usług publicznych.

Podsumowanie prac

Po ponad roku intensywnej pracy w sześciu zespołach zajmujących się takimi dziedzinami zarządzanymi przez samorząd, jak: pomoc społeczna, oświata, kultura, transport, gospodarka komunalna i gospodarka mieszkaniowa – nad-

szedł czas podsumowania. W GWD wzięło udział łącznie 68 jednostek samorządu terytorialnego, w tym 35 miast, 13 gmin oraz 20 powiatów. Wszystkie grupy spotkały się od września ubiegłego roku przynajmniej 6 razy, tak aby każde miasto gościło u siebie partnerów. W kolejnym roku aż 80 proc. miast chce kontynuować współpracę w innej grupie tematycznej, a 50 proc. – chce się spotykać w tej samej grupie, tylko rzadziej – raz, dwa razy w roku, by wymieniać się doświadczeniami. Związek Miast Polskich nadal będzie wspierał te działania, gdyż zależy mu na długofalowych efektach, zwiększaniu szans na wdrożenie opracowanych planów i kontynuację szkolenia pracowników samorządowych.

Badania i analizy

Ważnym elementem jest też dalsze prowadzenie badań odbiorców usług w ramach Systemu Analiz Samorządowych (SAS). Jak powiedział dyrektor Biura ZMP, Andrzej Porawski, GWD nie miałyby sensu, gdyby nie gromadzenie i analizowanie danych, gdyż system zbierania danych samorządowych w Polsce jest jeszcze w powijakach. To działanie zaś ma trzy zasadnicze cele: uzyskanie narzędzia do analizy sytuacji w danym mieście, w tym analizy porównawczej; prowadzenie samorządowego lobbingu prawnego w oparciu o dane SAS i wreszcie – przekonanie Głównego Urzędu Statystycznego, by rozbudował statystykę o obowiązkowe informacje z jst, tak jak od lat dzieje się w Norwegii, na doświadczeniach której wzoruje się ZMP przy projekcie.

Uczestnicy Grup Wymiany Doświadczeń po kolejnych spotkaniach wypełniali ankiety, w których w skali od 1 do 5 oceniali m.in. współpracę w grupie, sposób prowadzenia spotkań, zaangażowanie uczestników, wiedzę merytoryczną itp.

Przedstawiciele UM w Szamotułach uczestniczący w I edycji GWD w zakresie pomocy społecznej oraz Tomasz Potkański, Jacek Nowak (ZMP) i Mariusz Petrykowski (asystent koordynatora grupy). Fot. H. Hendrysiak

Ogólna ocena wypadła na 4,42, co – według prowadzącego badanie Krzysztofa Jaszczółta, specjalisty ds. monitoringu i ewaluacji – jest ewenementem; rzadko zdarzają się tak wysokie noty. Ankietowani podkreślali, że atutem pracy w GWD była możliwość omówienia kluczowych i aktualnych problemów, różnorodność poruszanych zagadnień, a także możliwość praktycznego zastosowania omawianych rozwiązań.

Dobre przykłady

Podczas konferencji przedstawiciele poszczególnych grup tematycznych zaprezentowali przykłady doskonalenia usług wypracowanych w grupach zarządzania (prezentacje można obejrzeć na stronie internetowej ZMP). Największe wrażenie zrobił bardzo profesjonalny projekt Gdańska pt. „Kompleksowy system zamiany mieszkań jako narzędzie racjonalizacji gospodarowania zasobem mieszkaniowym gminy”, za który miasto to uzyskało tytuł „Samorządowego Lidera Zarządzania 2008”.

Certyfikat

Na zakończenie części podsumowującej I pilotażowy cykl pracy kierownik projektu, Tomasz Potkański wręczył każdemu z uczestników certyfikat uczestnictwa w programie.

W drugiej części spotkania wzięli udział koordynatorzy i organizatorzy II cyklu GWD, którzy zapoznali się z harmonogramem pracy na najbliższy rok, dyskutowali nad wnioskami z I cyklu oraz wskazówkami metodycznymi dla II cyklu pracy, które przedstawił Jacek Nowak, specjalista ds. Rozwoju Instytucjonalnego, koordynator komponentu GWD.

HANNA HENDRYSIAK

Związek Miast Polskich we współpracy ze Związkiem Powiatów Polskich, Związkiem Gmin Wiejskich RP oraz Norweskim Związkiem Władz Lokalnych i Regionalnych od połowy 2007 roku realizuje 4-letni program doradczo-szkoleniowy „Budowanie potencjału instytucjonalnego jednostek samorządu do lepszego dostarczenia usług publicznych”, który jest współfinansowany przez rząd Norwegii ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Projekt obejmuje rozbudowę Systemu Analiz Samorządowych, uruchomienie Grup Wymiany Doświadczeń, organizowanie konkursów, prowadzenie szkoleń oraz wyjazdy studyjne i staże w samorządach norweskich.

norway grants

Edukacyjny projekt ZMP

Samorządy dla klimatu

Związek Miast Polskich oficjalnie już figuruje jako beneficjent zatwierzonego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej projektu, którego celem jest zwiększenie świadomości ekologicznej oraz realnego wpływu działań lokalnych na stan globalnego klimatu.

Ponadto, wykorzystując program jako narzędzie lobbingu, Związek Miast Polskich wraz ze swoim partnerem ICLEI (Władze Lokalne na rzecz Zrównoważonego Rozwoju) chce wykorzystać grudniowe spotkanie światowych rządów i przedstawicieli władz samorządowych dotyczące zmian klimatu. Założeniem Związku jest objęcie zasięgiem akcji kilku grup docelowych.

Pierwszą z nich są **przedstawiciele samorządów lokalnych i regionalnych**, mający w swych rękach najbardziej efektywne narzędzia wpływania na ograniczanie emisji. Za pomocą dobrych praktyk wypracowanych przez wiele polskich miast Związek chce pokazać ogromny potencjał tkwiący w działaniach lokalnych i ich niebagatelny wpływ na jakość klimatu, a tym samym jakość życia mieszkańców. Jednocześnie Związek zamierza zaprezentować źródła finansowania inwestycji proekologicznych, w szczególności Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na różnych szczeblach administracji. Częścią tej prezentacji będą przykłady projektów zrealizowanych przy wsparciu finansowym ze strony FOŚiGW.

W większości krajów na świecie to samorządy mają nadzór nad edukacją na swoim terenie – i to właśnie **organy prowadzące szkoły na różnych poziomach nauczania** stanowią drugą grupę docelową działań w tym projekcie. Zachęcając do prowadzenia aktywnych form edukacji ekologicznej już od najmłodszych lat, prowadząc edukację dla przyszłości, inwestujemy w wiedzę pokoleń, od których będzie zależał stan środowiska naturalnego w przyszłości. Ta sama idea przyświeca wyborowi trzeciej grupy docelowej działań podejmowanych w programie, czyli **dzieci i młodzieży**. Za pomocą prostego przekazu, dostosowanego do wieku odbiorcy, Związek chce dołożyć swoją cegiełkę do procesu wyrabiania w młodych ludziach NATURALNEGO ODRUCHU segregowania śmieci, zakręcania kranu z wodą, gaszenia światła czy wybierania energooszczędnych rozwiązań.

Nie tylko dzieci i młodzież, ale wszyscy widzowie TVP3 i TV Polonia będą mieli okazję zapoznać się z krótkimi reportażami ilustrującymi zaangażowanie i inwestycje wybranych polskich samorządowców w ochronę klimatu. Pokażą one, że stosujemy rozwiązania innowacyjne, energooszczędne i w niczym nieustępujące tym stosowanym na świecie.

Pośrednim odbiorcą efektów działań prowadzonych w ramach programu edukacyjnego będą przedstawiciele światowych rządów zgromadzeni w Poznaniu na grudniowej Konferencji Narodów Zjednoczonych na temat Zmian Klimatu (COP 14). To niezwykle istotne spotkanie, które Polska ma zaszczyt organizować, jest od kilku lat uzupełnione Samorządową Sesją Klimatyczną, którą w tym roku ICLEI zorganizuje wspólnie z ZMP podczas grudniowej konferencji. Status Sesji Samorządowej i jej wysoka ranga nadana przez organizatorów COP 14 umożliwi przekazanie przedstawicielom rządów spójnego stanowiska światowych władz samorządowych w sprawie ochrony klimatu.

Aktywne formy uczestnictwa w Programie łączą się z jego edukacyjną treścią. Podczas zajęć edukacji ekologicznej prowadzonych w szkołach uczniowie będą mogli na podstawie materiałów przygotowywać prezentacje sposobów ochrony klimatu. Również filmy, będące elementem programu, stanowią bardzo ciekawe i nowoczesne uzupełnienie zajęć edukacji ekologicznej, pokazując, że nawet tak proste i przyziemne sprawy, jak segregacja odpadów mogą być ciekawym i twórczym działaniem. Na podstawie materiału zawartego na CD-ROMach uczniowie będą mogli tworzyć własne programy wpływu na jakość środowiska lokalnego. Takie działania wzmacniają poczucie przynależności do miejsca i osobistego wpływu na jakość życia, tym samym bezpośrednio wyrabiając odpowiedzialność.

Ponadto podczas przeprowadzanych warsztatów dla przedstawicieli samorządów

lokalnych i regionalnych uczestnicy będą zabierać głos w dyskusji i prezentować własne doświadczenia, przyczyniając się do efektu całego spotkania. Również konferencje i seminaria każdorazowo zawierają będą element dyskusji i prezentacji dobrych praktyk, co pozwoli na aktywne wsparcie programu.

Promocja programu będzie prowadzona wielotorowo. Przez Związek Miast Polskich podczas m.in.: Kongresu Miast Polskich w Bielsku-Białej (warsztaty i materiały dla uczestników), seminarium podczas targów POLEKO w Poznaniu, posiedzeń Zarządu ZMP, poprzez stronę internetową Związku, w ramach spotkań Grup Wymiany Doświadczeń, poprzez mailing rozesłany do wszystkich wydziałów oświaty gmin polskich, poprzez cykl artykułów edukacyjno-informacyjnych w „Samorządzie Miejskim” oraz w specjalnej wkładce do wydania grudniowego. Również każdy materiał przygotowany w ramach programu będzie zawierał skróconą informację o jego celach. Ponadto, w części dotyczącej organizacji Samorządowej Sesji Klimatycznej, ICLEI będzie prowadzić aktywną promocję poprzez realizowane przez siebie projekty, stronę internetową ICLEI oraz specjalną stronę Sesji.

Program będzie zarządzany przez Związek Miast Polskich, przy czym w części dotyczącej przygotowania i organizacji Samorządowej Sesji Klimatycznej głównym partnerem merytorycznym ZMP będzie ICLEI. ZMP chce tak przygotować materiały w ramach programu, aby dać samorządom narzędzie do własnego tworzenia treści zajęć edukacji ekologicznej. Materiały też są tak przemyślane, aby stanowić przyczynek do dyskusji, aby wzbudzić np. w organach prowadzących szkoły poczucie konieczności aktywnej, różnorodnej i ilustrowanej dobrymi praktykami edukacji ekologicznej na każdym poziomie nauczania, zostawiając im pełną dowolność w kreacji treści takich zajęć. Umieszczenie nowoczesnej i aktualnej bazy danych dobrych praktyk jako portalu internetowego z możliwością samodzielnego przeszukiwania i wprowadzania nowych rekordów daje wszystkim użytkownikom pełną możliwość zarówno korzystania, jak i kontrybucji do bazy.

ANNA NADOLNA

660-lecie Człuchowa

Gościnne miasto

Blisko 15-tysięczny Człuchów leży na pograniczu Kaszub i Krajny, w południowo-zachodniej części województwa pomorskiego, na skrzyżowaniu szlaków komunikacyjnych Warszawa–Wybrzeże i Berlin–Kalininigrad.

Miaścisko jest pięknie położone wśród lasów – w charakterystycznym, polodowcowo ukształtowanym krajobrazie z licznymi jeziorami oraz malowniczymi wzgórzami morenowymi. W samym mieście znajdują się cztery połączone ze sobą jeziora: Rychnowskie, Urzędowe, Miejskie Duże oraz Miejskie Małe stanowiące 23 proc. powierzchni miasta. Jeziora te należą do obszaru chronionego krajobrazu. Na terenie miasta znajduje się także XIX-wieczny park „Lasek Luizy” o powierzchni 28 hektarów z ponad 150-letnimi bukami. Takie walory przyrodnicze sprzyjają wypoczynkowi

Gościnny Człuchów zaprasza turystów do odpoczynku na łonie natury – ścieżki leśne wokół człuchowskich je-

zior, biegnące wśród dzikiej przyrody, stwarzają warunki do spacerów i wycieczek rowerowych. Otaczające miasto jeziora z wieloma miejscami przystosowanymi do wypoczynku pozwalają na uprawianie sportów wodnych i rekreację – atrakcją są spływy kajakowe, regaty żeglarskie i wycieczki rowerowe. Człuchów chlubi się wysokim po-

W cieniu Konrada Wallenroda

Miłośnikom historii Człuchów oferuje ciekawą przeszłość zakonu krzyżackiego, starostów polskich oraz czasów powojennych. Atrakcją Człuchowa jest XIV-wieczny zamek krzyżacki – drugi po Malborku pod względem wielkości (a terytorialnie największy). Był on najtrudniejszym do zdobycia obiektem na Pomorzu, siedzibą komtura i konwentu krzyżackiego. Warto wiedzieć, że rezydował tu komtur Ulrich von Jungingen oraz Konrad von Wallenrode. Krzyżacy rezydujący w Zamku Człuchowskim brali udział w bitwie pod Grunwaldem pod sztandarem 52. chorągwi – większość nie powróciła z pola walki. Do dziś przetrwały mury, wieża i nieodkryte do dziś podziemia. Pożar, który strawił Człuchów za czasów Fryderyka Wilhelma II, spowodował, że mieszkańcy za zgodą władcy rozebrali zamek na odbudowę miasta.

Miłośnicy historii powinni też zobaczyć kościół pw. św. Jakuba Apostoła, rynek z kamienicami, ratusz, dawną stację dylżansowni oraz dawny browar.

Wykorzystywanie atutów

Otwarcia i tolerancyjni

Rozmowa z Ryszardem Szybajło, burmistrzem Człuchowa

■ Człuchów obchodzi 660. rocznicę nadania praw miejskich. Jak świętujecie ten jubileusz?

– Dokładna data nadania praw miejskich przypada 18 czerwca. Jednak już od początku roku świętujemy jubileusz. W styczniu zawiesiliśmy okolicznościowe banery na drogach wjazdowych do miasta oraz witacze informujące o urodzinach miasta. Następnie ogłosiliśmy konkurs fotograficzny „Człuchów porami roku malowany”. Specjalnie na tę okazję zaprojektowano kwiatową skarpetę przed ratuszem przedstawiającą napis „660”, logo oraz herb miasta. Punktem kulminacyjnym obchodów był czerwiec, w którym odbyły się imprezy kulturalno-rozrywkowe, wystawy, konferencje naukowe i spotkania.

Świętowaliśmy także w programie TVP „Kawa czy herbata?”, w którym Paweł Pochwała przedstawił Człuchów jako miasto sportów wodnych, motocrossu, jezior, zamku i czystego powietrza.

Swą obecnością na obchodach 660-lecia zaszczytili Człuchów goście ze wszystkich miast partnerskich oraz przedstawiciele władz samorządowych z województwa pomorskiego. Odbyła się msza św. w intencji miasta i mieszkańców, koncelebrowana przez biskupa Jana Bernarda Szlagę. Jubileusz stał się też okazją do uhonorowania osób, które w szczególny sposób zasłużyły się dla miasta.

■ Człuchów promuje się hasłem „gościnne miasto z tradycjami”. Dlaczego wybraliście właśnie takie hasło promocyjne?

– Jak już wspominałem, szcycimy się 660-letnią bogatą historią. Do Człuchowa po II wojnie światowej napłynęli ludzie różnych kultur, o różnej mentalności i tradycjach. Człuchów stał się domem np. dla wielu Ukraińców, którzy kultywują tu swoją religię, kulturę i tradycję. To wymieszanie się społeczności spowodowało otwartość, tolerancję i gościnność. Człuchowianie słyną z te-

Zamek w Człuchowie nocą.

Fot. Archiwum UM

ziomem sportów wodnych – tutejsi żeglarze i kajakarze od lat zajmują czołowe miejsca w rankingach ogólnopolskich. Od kilku lat działa Człuchowski Auto-Moto-Klub, który oferuje zawodnikom dobre warunki treningowe

i sprzętowe, dzięki czemu osiągają oni wysokie wyniki, a imprezy motokrosowe to swoiste święta sportu w mieście.

Człuchów przyciąga też ofertą imprez kulturalnych i rozrywkowych. Z myślą o mieszkańcach i turystach

go, że są sympatyczni, mili i przyjaźni. Połączenie tych cech, historia miasta oraz różnorodne tradycje spowodowały powstanie takiego hasła.

■ **Najważniejszym zabytkiem Człuchowa są ruiny pokrzyżackiego zamku – czy są jakieś plany, choćby częściowego odbudowania go?**

– Tak, mamy wielkie plany adaptacji zabytkowego krzyżackiego zamku do nowych funkcji kulturowych i turystycznych. Do tej pory zostały już wykonane częściowe badania archeologiczne – niezbędne, aby rozpocząć jakiegokolwiek prace na zamku. Obejmą one adaptację wieży zamkowej i dawnego kościoła ewangelickiego. Polegać będą na dostosowaniu poszczególnych 8 platform wieży (rycerska, łącznik, strzelnica, multimedialna, dzwonnica, zbrojownia, blanki i widokowa) do ruchu turystycznego i organizowania wystaw. Każda z platform wieży będzie stanowiła odrębną atrakcję ukazującą dzieje miasta i regionu. Ponadto przebudujemy dziedziniec bramy zamku i zainstalujemy windę, która umożliwi również osobom niepełnosprawnym czy rodzinom z wózkami łatwy dostęp

na szczyt wieży. Planujemy także utworzenie w dawnej sali kościoła sali ekspozycyjno-koncertowo-wystawienniczej.

Atrakcją staną się też dwie, wzorowane na średniowiecznych, maszyny obłężnicze wykonane zgodnie z zapisami historycznymi w skali 1:1.

■ **Co trzeba zrobić, by Człuchów był miastem jeszcze bardziej przyjaznym dla mieszkańców i turystów? Jakie są plany inwestycyjne władz samorządowych?**

– Człuchów jest już bardzo przyjaznym miastem, jednak aby uatrakcyjnić pobyt turystów i życie mieszkańców, planujemy szereg inwestycji. Przede wszystkim, o czym mówiłem, chcemy dostosować zamek do celów turystycznych oraz stworzyć z niego miejsce imprez kulturalnych, dostępnych dla wszystkich. Kolejnym pomysłem na poprawienie jakości życia jest zagospodarowanie plaży nad Jeziorem Rychnowskim. Chcemy to miejsce wyposażać w nową infrastrukturę turystyczną – pomost, plac zabaw, park linowy, pole do minigolfa oraz urządzenia wodne. Planujemy także zagospodarowanie za-

Po pierwsze – ekologia

Człuchów od lat zdobywa nagrody, najczęściej w kategoriach związanych z ekologią. Był laureatem IV Edycji Konkursu „Przyjaźni Środowisku” pod patronatem Prezydenta RP. Kolejnym sukcesem miasta była nagroda w I edycji Wielkiego Konkursu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Miasto otrzymało 200 000 zł nagrody w formie dotacji na inwestycje w ochronie środowiska. W ogólnopolskim rankingu miast powiatowych (przygotowanym przez „Wspólnotę”) Człuchów zajął V miejsce oraz otrzymał wyróżnienie w wielkim Rankingu Miast 2003 w kategorii miast powiatowych. W 2006 r. zdobył nagrodę w ramach konkursu „Czyste Jezioro Pomorza”, przeznaczoną na budowę kanalizacji na terenie OSiR.

W tym roku dostał się do finału ogólnopolskiego konkursu „Modernizacja Roku 2007” za rewitalizację placu Bohaterów w Człuchowie.

miasto przygotowuje imprezy plenerowe, jak Pomorski Przegląd Piosenki Dziecięcej, Dni Człuchowa, Impresje Pijne, Międzynarodowy Festiwal Bogie czy Pożegnanie Lata.

bytkowego parku miejskiego zwanego „Laskiem Luizy” i stworzenie tu centrum rekreacji i odpoczynku poprzez wykonanie ścieżek przyrodniczo-edukacyjnych, nowych alejek spacerowych, miejsc do rodzinnych spotkań, modernizację kładki z punktem widokowym itp. Myślimy też o odtworzeniu obecnie nieistniejących obiektów historycznych, m.in. muszli koncertowej.

Nasze miasto ma bogate tradycje sportowe, dlatego pragniemy unowocześnić istniejącą bazę sportową. Trwają prace przy projekcie „Moje Boisko Orlik 2012” oraz prace remontowe w hali sportowej Gimnazjum. Ponadto w sierpniu rozpoczęliśmy prace modernizacyjne bloku mieszkalnego, znajdującego się przy rynku miejskim. Inwestycja ta przyczyni się do poprawy estetyki i wizerunku centrum miasta. Mógłbym wymieniać jeszcze wiele, ale te są dla nas w tym momencie priorytetowe.

■ **Dziękuję za rozmowę.**

**Materiały o mieście przygotowała
HANNA HENDRYSIAK**

Polsko-Niemiecka Konferencja Oświatowa

Model drezdeński

W dniach 3 i 4 września 2008 r. w stolicy Saksonii – Dreźnie odbyła się Polsko-Niemiecka Konferencja Oświatowa, w której uczestniczyli członkowie Komisji Oświaty ZMP oraz niemieccy samorządowcy i eksperci w dziedzinie edukacji.

Podczas spotkania przedstawiono system szkolnictwa saksońskiego, ponieważ w federalnej strukturze RFN to właśnie kraje związkowe (landy) z mocy konstytucji posiadają wyłączną kompetencję do kształtowania i realizacji polityki oświatowej. Władze federalne nie mają bezpośredniego wpływu na sytuację oświatową w regionach.

Sytuacja **po zjednoczeniu Niemiec w 1990 r.** nie była dla Saksonii korzystna. Po upadku przemysłu w byłej NRD wielu ludzi utraciło miejsca pracy. W jej poszukiwaniu przenosili się do zachodniej części kraju. Również młodzież szukała na Zachodzie miejsc na studiach lub w zakładach pracy. Z ponad 5 mln mieszkańców w roku 1990 liczba ich zmniejszyła się do 4,25 mln obecnie. Postępowało rozbiście tradycyjnych struktur rodzinnych, a na to nałożył się proces demograficzny, w wyniku którego stopniowo, ale drastycznie (wraz ze spadkiem przyrostu naturalnego i starzeniem się społeczeństwa) zmniejszała się liczba uczniów w szkołach (roku szkolnym 1995/1996 było

prawie 800 000 uczniów, w roku bieżącym jest ich 420 000). To zaś zmuszało gminy do zamykania placówek i zwalniania personelu.

Drezno także musiało zmierzyć się z tymi wyzwaniami. Co zrobiono? **Zdecydowanie postawiono na edukację.** Rada Miasta podjęła strategiczną decyzję o zwiększeniu inwestycji w tej dziedzinie. Jednocześnie weszczęto lub zintensyfikowano działania towarzyszące. Miał to być sposób na zatrzymanie obywateli (głównie młodych rodzin) w mieście i zachęcenie mieszkańców Saksonii i innych landów do osiedlenia się w aglomeracji, a przez to na stworzenie dogodniejszego klimatu inwestycyjnego. Dużą część zwiększonego budżetu na oświatę pochodziła ze sprzedaży mieszkań komunalnych za łączną kwotę 1,7 miliarda euro. Edukacja stała się priorytetem budżetów planowanych na kolejne lata, ale też elementem większej strategii w ramach miejskiej polityki społecznej.

Pozamykano szkoły, które leżały w dzielnicach wyludnionych lub w centrum miasta (starówka), gdzie żyją przeważnie ludzie star-

si. Nowe żłobki, przedszkola i szkoły powstały w dzielnicach „rozwojowych”. Dokonano optymalnego dopasowania wielkości oddziałów klasowych. Przekwalifikowano część nauczycieli; w toku rokowań zbiorowych zgodzili się oni przejść na niepełny wymiar czasu pracy (pomimo że poprzedni układ gwarantował im pełny wymiar), co uchroniło ich przed zwolnieniami. Wielką wagę przypisano tworzeniu i odtwarzaniu przedszkoli oraz wdrożeniu dobrej współpracy pomiędzy przedszkolem a szkołą podstawową. Wprowadzono mało popularne w Niemczech programy indywidualnego rozwoju uczniów (m.in. program „**Licz się każdy**”). Rozwinięto współpracę szkół z partnerami zewnętrznymi: organizacjami młodzieżowymi, klubami itp., odnowiono przyszkolną infrastrukturę sportową. Aby podnieść jakość kształcenia, administracja oświaty podpisuje z placówkami porozumienia celowe dotyczące realizacji zadań, wyznaczonych przez same szkoły, koncentruje się na doradztwie w zakresie zarządzania, budżetowania, controllingu, pozyskiwania funduszy unijnych oraz realizuje kompleksowy program zapewniania jakości pod nazwą „**Jakość szkoły w Saksonii**”. Powiaty, gminy i miasta konkurują ze sobą liczbą i jakością placówek oświatowych.

Władze miasta nie zwracają się jednak wyłącznie do „młodych, pięknych i bogatych” mieszkańców. Inicjowane i realizowane przez miasto działania systemowe oraz krótkotrwałe unijne projekty społeczne (pod hasłem tzw. społecznej innowacji) zachęcają młodzież z trudnych środowisk, bezrobotnych i potrzebujących szczególnego wsparcia do podjęcia pracy lub nadrobienia zaległości szkolnych. Zajmuje się tym m.in. **Grupa Robocza**, wspólne przedsięwzięcie lokalnego urzędu pracy i zarządu miasta w celu pomocy osobom korzystającym ze świadczeń opieki społecznej w znalezieniu i utrzymaniu pracy. Koordynuje ona na poziomie strategicznym i operacyjnym wysiłki wszystkich „aktorów” pracy z młodzieżą. Kolejna spółka miejska **QAD – Drezdeński Ośrodek Szkolenia i Wspierania Pracy** oferuje doradztwo i pośrednictwo pracy, a sama daje zatrudnienie i opiekę socjalno-pedagogiczną.

Jak widać, **model drezdeński** nie traktuje oświaty jako wydzielonego obszaru działania władz miejskich, lecz jako jeden z elementów bardzo złożonego systemu społeczno-gospodarczego. Bo jak mawia współautor tego sukcesu, odpowiedzialny za politykę społeczną miasta burmistrz Tobias Kogge, o losach samorządu i o jakości życia w gminach i miastach będzie w przyszłości decydować poziom zapewnionej tam oferty edukacyjnej.

DR WOJCIECH KRÓL

Uroczyste otwarcie Polsko-Niemieckiej Konferencji Oświatowej w Dreźnie, 3 września br., połączone było ze szczególną uroczystością. **Tobias Kogge**, burmistrz Drezna i współprzewodniczący Polsko-Niemieckiej Grupy Roboczej, został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej. Order ten przyznawany jest przez Prezydenta RP cudzoziemcom, którzy swoją działalnością wnoszą wybitny wkład we współpracę międzynarodową oraz współpracę łączącą Rzeczpospolitą Polską z innymi państwami i narodami.

Wygłaszający laudatio **Andrzej Porawski**, dyrektor Biura ZMP przypisał działalności burmistrza Kogge motto „Błogosławieni, którzy wprowadzają pokój...” Praca **Tobiasa Kogge**, także na szczeblu międzynarodowym, w tym w polsko-niemieckiej współpracy samorządowej, koncentruje się na ludziach, ich potrzebach i relacjach z nimi. Objęcie przez niego funkcji współprzewodniczącego Polsko-Niemieckiej Grupy Roboczej w dużym stopniu przyczyniło się do jej ożywienia.

Na zdjęciu uczestnicy konferencji oraz Tobias Kogge tuż po uroczystości wręczenia orderu. Fot. A. Stachowiak

Europejska kampania

Partnerstwo dla energetyki odnawialnej

Kampania Energetyka Zrównoważona Środowiskowo dla Europy jest inicjatywą Komisji Europejskiej, podjętą w ramach programu Inteligentna Energia dla Europy (2003–2006). Jej najważniejszą zasadą jest partnerstwo w poszukiwaniu wspólnej wizji na przyszłość.

Celem Kampanii jest zwiększenie świadomości publicznej i promowanie produkcji i zużycia energii odnawialnej wśród osób i organizacji, firm prywatnych i organów publicznych, agencji specjalistycznych i energetycznych, związków branżowych oraz organizacji pozarządowych w całej Europie.

Dalsza część Kampanii zaplanowana na lata 2005–2011 ma na celu wsparcie działań na rzecz rozwoju energetyki zrównoważonej środowiskowo w Europie. Kampania ma pomóc osiągnąć cele polityki energetycznej UE w obszarach odnawialnych źródeł energii, energooszczędności, czystego transportu i paliw alternatywnych.

Konkretne cele Kampanii to: podniesienie świadomości decydentów na poziomie lokal-

nym, regionalnym, krajowym i europejskim, promowanie najlepszych metod postępowania, zapewnienie wysokiego poziomu świadomości publicznej, zrozumienia i wsparcia, a także stymulowanie trendów niezbędnych do zwiększenia prywatnych inwestycji w technologie na rzecz energetyki zrównoważonej środowiskowo.

W całej Europie rozpoczęto realizację wielu projektów i programów ukazujących szeroki zakres dobrych praktyk związanych z energią zrównoważoną środowiskowo. Kluczem do sukcesu jest stworzenie stabilnych, wydajnych i spójnych kanałów komunikacji, które mogłyby zwiększyć widoczność tych działań i utworzyć sieć doskonale działającą w całej Europie. Partnerstwo dla Energetyki Zrównoważonej Środowiskowo ma również służyć jako motywacja do podejmowania nowych inicjatyw, ma zachęcać różne organizacje – zapewniając wsparcie, dzieląc się dobrymi praktykami i udostępniając im szereg narzędzi promocyjnych i komunikacyjnych – do wzięcia udziału w tym europejskim przedsięwzięciu.

Każdy może zostać partnerem

Z założenia każda instytucja, firma lub organizacja, zarówno publiczna, jak i prywatna, wdrażająca lub planująca wdrożenie działań na rzecz energetyki zrównoważonej środowiskowo, może wnieść swój wkład w realizację Kampanii i może do niej dołączyć jako Partner. Proponowane działania muszą cechować się odpowiednią jakością, muszą być możliwe do realizacji w wielu miejscach i powinny mieć konkretne (najlepiej możliwe do zmierzenia) cele energetyczne i środowiskowe.

Zgłoszenia są dokonywane przez Internet (www.sustenergy.org). Należy wypełnić i podpisać Deklarację Partnerstwa oraz internetowy Formularz Zgłoszeniowy. Po akceptacji zgłoszenia przez Komisję Europejską, orga-

nizacja staje się pełnoprawnym Partnerem Kampanii.

Ekskluzywna forma docenienia

Partnerstwa uzyskują oficjalne podziękowanie UE jako wiodące przykłady dobrych praktyk i są doceniane za ich wkład w tworzenie wzorców energii zrównoważonej środowiskowo. Partnerzy otrzymują wyjątkowe uprawnienia do wykorzystywania logo Kampanii podczas informowania o partnerstwie. Ponadto partnerzy otrzymują podziękowania od Komisji Europejskiej, ekskluzywny wpis do Dorocznego Katalogu (zawierającego opis wszystkich programów i projektów partnerskich), ukazującego się dwa razy w roku w Biuletynie Kampanii i przedstawiającego wyniki projektów oraz europejskie możliwości sieciowe. Partnerzy automatycznie będą brali udział w Dorocznym Konkursie. Ceremonia wręczenia nagród odbędzie się w 10 lutego 2009 roku w ramach Europejskiego Tygodnia Zrównoważonej Energii (www.eusew.eu).

Europejski dzień na przemysł

W ramach Kampanii Komisja Europejska wspiera **Dni Energetyki Zrównoważonej Środowiskowo**, organizowane na terenie całej Europy. Dni Energetyki zachęcają użytkowników, sektor prywatny oraz decydentów do zastanowienia się przez jeden dzień nad przyszłością produkcji i wykorzystywania energii w Europie. Przybierają one formę wydarzeń o charakterze publicznym, pokazując szerokiej publiczności, że technologie na rzecz energetyki zrównoważonej oraz właściwe wzorce zachowań stanowią możliwe do wykonania, oszczędne i lepsze rozwiązania dla środowiska naturalnego. Na stronie internetowej dostępne są również wskazówki zawierające szczegółowe informacje i pomysły przydatne dla każdego, kto chciałby podjąć się organizacji Dnia Energetyki w swoim mieście.

Więcej informacji na www.sustenergy.org

Informacje zebrane na podstawie broszury przygotowanej przez DG ds. Energii i Transportu Komisji Europejskiej
KATARZYNA PACZYŃSKA

W dniu 26 września br. odbyła się w Warszawie konferencja „Punkt dla Polski” inaugurująca działalność Punktu Kontaktowego Europa dla Obywateli.

Na zdjęciu: Jacques Kemp, Agencja Wykonawcza ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego, dr Jan Olbrycht, Eurodeputowany, dr Monika Smoleń, podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Więcej informacji na temat działalności Punktu Kontaktowego Europa dla Obywateli na stronie internetowej: www.europadlaobywateli.pl K.P.

Fot. IAM

XX Międzynarodowe Targi Ochrony Środowiska POLEKO 2008

TECHNIKA DLA KLIMATU ZIEMI

Poznań, 27–30 października 2008

Seminarium

Przeciwdziałanie zmianom klimatu – działania władz lokalnych

Poznań, 28 października 2008

- 10:00–12:00 DZIAŁANIA BEZPOŚREDNIE** (prezydenci/burmistrzowie miast)
- systemy ogrzewania (Poznań, Ruda Śląska, Siedlce)
  - oświetlenie przestrzeni publicznych (Ostrołęka, Szczecinek, Tarnów)
  - transport ekologiczny (Kraków, Rybnik, Zielona Góra)
  - termomodernizacja (Elbląg, Katowice, Ostrowiec Świętokrzyski)
  - zagospodarowanie odpadów stałych (Bydgoszcz, Jasło, Szczytno)
  - edukacja ekologiczna (Elbląg, Milanówek, Puławy)
- 12:30 – 14:30 DZIAŁANIA POŚREDNIE** (prezydenci/burmistrzowie miast, starostowie powiatów)
- programy ochrony środowiska – strategie lokalne (ankieta Związku Miast Polskich)
  - miejskie/gminne fundusze ochrony środowiska (Będzin, Nysa)
  - powiatowe fundusze ochrony środowiska (Poznań, powiat poznański)
  - plany zagospodarowania przestrzennego (ankieta Związku Miast Polskich)
- 14:30 – 15:00 ROLA WOJEWÓDZKICH I NARODOWEGO FOŚ (INFORMACJA NFOŚIGW)**

8. Polsko-Niemiecka Konferencja Miast i Gmin Partnerskich

„Znów razem w Europie – wspólna dyskusja polskich i niemieckich samorządów”

25–26 listopada 2008, Brühl

Rat der Gemeinden
und Regionen Europas
- Deutsche Sektion -

Wtorek, 25.11.2008

- 12.30–13.30 *Powitanie* **Michael Kreuzber**, burmistrz Brühl, **Barbel Dieckmann**, nadburmistrz Bonn, prezydent Sekcji Niemieckiej RGRE, **Janusz Marszałek**, prezydent Oświęcimia, polski współprzewodniczący Polsko-Niemieckiej Grupy Roboczej, **Tobias Kogge**, burmistrz Drezna, niemiecki współprzewodniczący Polsko-Niemieckiej Grupy Roboczej, **Andrzej Kaczorowski**, Konsul Generalny RP w Kolonii, **Powitanie**
- 13.30–14.00 **dr Jürgen Rüttgers**, premier Landu Nadrenia Północna-Westfalia – Relacje Nadrenii Północnej-Westfalii z Polską
- 14.00–15.30 **Rola gmin w ochronie klimatu w Europie** – Dyskusja panelowa z udziałem audytorium – **Barbel Dieckmann**, nadburmistrz Bonn, prezydent Sekcji Niemieckiej RGRE, przewodnicząca Światowej Rady Burmistrzów ds. Zmian Klimatu – referat wprowadzający; **dr Jens Baganz**, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Gospodarki, Małych i Średnich Przedsiębiorstw i Energii Landu Nadrenia Północna-Westfalia; **przedstawiciel ONZ**, Sekretariat ds. klimatu, Bonn; **Zbigniew Michniowski** – zastępca prezydenta Miasta Bielska-Białej, prezes zarządu Stowarzyszenia Gmin Polska Sieć Energii Cites
- 16.00–17.30 **Wpływ zmian demograficznych na gminy i ich możliwości działań** – Dyskusja panelowa z udziałem audytorium – **dr Reiner Klingholz**, dyrektor Berlińskiego Instytutu ds. Ludności i Rozwoju; **Susanne Tatje**, kierownik projektu Rozwój Demograficzny, Bielefeld; **Tobias Kogge**, burmistrz Drezna, współprzewodniczący Polsko-Niemieckiej Grupy Roboczej

Środa, 26.11.2008

- 11.00–12.30 **Trzy nowe cele Polityki Spójności Unii Europejskiej (konwergencja, konkurencja i zatrudnienie oraz współpraca terytorialna) a samorządy w Polsce i Niemczech** – Dyskusja panelowa z udziałem audytorium – **Ulrich Krause-Heiber**, zastępca kierownika Wydziału, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej, KE – referat wprowadzający; **Janusz Marszałek**, prezydent Oświęcimia, współprzewodniczący Polsko-Niemieckiej Grupy Roboczej; przedstawiciel niemieckiego samorządu; dr **Jan Olbrycht** – poseł do Parlamentu Europejskiego; dr **Markus Pieper**, poseł do Parlamentu Europejskiego
- 12.30–13.00 Podsumowanie trzech dyskusji tematycznych

Wkładkę „Samorząd Miejski”, stały dodatek do „GSiA” wydawany raz w miesiącu, przygotowuje zespół Związku Miast Polskich: Ewa Parchimowicz – red. nac., Joanna Proniewicz, Andrzej Porawski – dyrektor Biura ZMP. Wersja elektroniczna dodatku „SM” znajduje się pod adresem: www.miasta-polskie.pl/sm.html Biuro Związku Miast Polskich, ul. Robocza 46a, 61-517 Poznań, tel. 0-61 633 50 50, fax 0-61 633 50 60, e-mail: redakcja@zmp.poznan.pl, strona internetowa: www.miasta-polskie.pl, www.polish-cities.pl, www.zmp.poznan.pl

**gazeta samorządu
i administracji**
gospodarka prawo finanse